

SiG-Position paper: Adoptie is de beste kinderschermingsmaatregel

Ronde Tafelgesprek d.d. 24 mei – ingezonden: d.d. 15 mei 2016

Stichting Interlandelijk Geadopteerden (SiG) - is de landelijke organisatie voor en door geadopteerden. Zij behartigt via opinievorming de belangen van de grootst georganiseerde groep interlandelijk geadopteerden in Nederland sinds 2007.

Het aantal adopties naar Nederland is met 82% afgenomen van 1185 in 2005 naar 214 in 2016. Op dit moment zijn er vijf vergunninghouders actief en de druk op de uitvoeringskosten en kwaliteit neemt toe. Als ervaringsdeskundigen willen wij beleidsmakers graag inzicht geven wat adoptie voor ons betekent, zodat beleidskeuzes op een reëel beeld van afstand en adoptie worden gebaseerd.

De sterke daling van het aantal adopties vraagt om een herziening van de inrichting van de adoptieketen in Nederland. De Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbeleid (RSJ) adviseerde in het rapport "Bezinning op interlandelijke adoptie" om interlandelijke adoptie stop te zetten. SiG komt tot een tegengesteld oordeel mede op basis van deze visie.

1. Waarom adoptie de best mogelijke kinderschermingsmaatregel is

Opgroeien in een kindertehuis is schadelijk

Helaas leven we niet in een ideale wereld waarin kinderen niet uit huisgeplaatst hoeven te worden omdat ouders niet voor hen kunnen of willen zorgen. Onomstotelijk is aangetoond dat kinderen binnen permanente oplossingen zoals adoptie het beste af zijn, vanwege de inhaalslag ten opzichte van tehuis kinderen¹.

Opgroeien in een tehuis of instabiele gezinssituaties is schadelijk en daarom staan wij kritisch tegenover deze oplossingen. Tehuis kinderen kunnen zich minder goed hechten en ontwikkelen dan kinderen die opgroeien in adoptiegezinnen. *Daarom staan wij volledig achter de volgorde van oplossingsrichtingen zoals gesteld in het Haagse Verdrag.*

Opvallend is de jarenlange sterke daling van het aantal interlandelijke adopties wereldwijd. Dit zou moeten betekenen dat veel landen in staat zijn om hun kinderen in permanente gezinnen te laten opgroeien, dat zouden wij een goede ontwikkeling vinden. Wij blijven kritisch of dit echt het geval is omdat er lange trajecten mee gepaard gaan. *Vooraf voor jonge kinderen zal de mogelijkheid moeten blijven bestaan om een warm thuis te krijgen om zoveel mogelijk beschadigingen te voorkomen.*

Verminderen van trauma's en gedesorganiseerde hechting

SiG ziet afstand en adoptie puur als juridische interventie. Wij willen benadrukken dat traumatische ervaringen eerder gekoppeld zijn aan de schadelijke omstandigheden tijdens de zwangerschap of door verwaarlozing en mishandeling in de vroege jeugd en niet zozeer aan het afstand doen en de adoptie zelf. Omdat (interlandelijke) adoptie een permanente oplossing is levert het een positieve bijdrage aan hechting en verminderen van trauma's. *De opvoedingstaken van adoptieouders vergen wel een meer sensitieve houding en daarom vinden wij dat kwaliteit van voorlichting van aspirant-adoptieouders gewaarborgd moet blijven in de WOBKA. Het budget zal evenredig met de belangstelling voor adoptie moeten zijn. (Volwassen) geadopteerden met psychische problemen zouden uitsluitend moeten worden geïndiceerd door reguliere BIG-geregistreerde specialisten.*

2. Wat adoptie voor ons betekent

Adoptie heeft voor ons precies de uitwerking gehad waarvoor het is bedoeld

Opvallend veel geadopteerden binnen ons netwerk realiseren zich hoe anders hun leven had kunnen verlopen. Schrijnende situaties die op latere leeftijd terug zien bijvoorbeeld tijdens een rootsreis. Zonder onze adoptieouders dankbaar te zijn, draagt dit bewustzijn bij aan een gevoel van tevredenheid.

Deze tevredenheid wordt bevestigd in een recent onderzoek onder een groep van 1200 volwassen interlandelijk geadopteerden in de leeftijd van 18 tot 40+ jaar². Hierin is vastgesteld dat over het geheel genomen de volwassen geadopteerden (cijfer: 7,9) tevredener over hun leven zijn dan de algemene bevolking (cijfer: 7,5).

¹ Van IJzendoorn, M. H., & Juffer, F. (2006). Adoption as intervention: Meta-analytic evidence for massive catch-up and plasticity in physical, socio-emotional and cognitive development. The Emanuel Miller Memorial Lecture 2006. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 47, 1128-1245.

² Ter Meulen, G. (2016) <http://media.leidenuniv.nl/legacy/verslag-over-tevredenheidsonderzoek.pdf>

Wij zijn Nederlander

In Nederland voelen we ons thuis, omdat wij hier zijn groot gebracht. Dit betekent niet dat er geen warme band kan worden opgebouwd met het herkomstland, biologische familie en cultuur. Of zelfs het dragen van de oorspronkelijke nationaliteit. Het is iets waar jezelf voor kunt kiezen, daarom is er voor de meesten geen dwingende behoefte om te willen remigreren. *Het verlies van opgroeien in de oorspronkelijke cultuur weegt daarom niet op tegen het opgroeien in een permanent gezin elders in de wereld. Wij beschouwen karakter als een veel belangrijker component van onze identiteit dan etniciteit en huidskleur.*

Wij zoeken niet allemaal

In de massamedia heerst het beeld dat alle geadopteerden op zoek gaan naar hun biologische familie. *Dit vinden wij jammer en onterecht. Het overgrote deel namelijk, ca. 2 op de 3 interlandelijk geadopteerden gaat niet op zoek naar zijn of haar biologische familie³. De meesten zijn er niet (meer) mee bezig. Meer dan de helft ooit een rootsreis ondernomen om het land te leren kennen.*

Tijdens een zoektocht kunnen wij op pijnlijke informatie stuiten en daarom is het aan te raden om vooraf reële verwachtingen te hebben om teleurstellingen te voorkomen. *Wij willen benadrukken dat de opbouw van een dossier zo zorgvuldig en zo volledig mogelijk gebeurt. Een dossier dat niet-volledig is wat ons betreft geen reden om niet te adopteren.* Hoewel het dossier aan de adoptieouders wordt meegegeven, kan het zijn dat deze niet meer voorhanden is. *SiG is mening dat een kopie van het dossier digitaal moet worden bewaard en ziet graag dat dit in de WOBKA wordt vastgelegd.*

3. Aanbevelingen voor risicobeperking en kwaliteitsverbetering

Eenduidigheid over subsidiariteit vergroten

Binnen het proces bij interlandelijke adoptie zijn er risico's op onregelmatigheden, omdat er interpretatieverschillen zijn over handhaving van regels. *In het kader van het vergroten van eenduidigheid rondom de interpretatie van de subsidiariteit bij adoptie beveelt SiG een wijziging aan in de WOBKA waar het Haagse Verdrag wordt geprevaleerd boven het IVRK. Immers de permanente oplossing (adoptie) zal moeten prevaleren boven een tijdelijke oplossing (pleegzorg) zoals is gesteld in het Haagse Verdrag.*

Accepteer dat niet alles 100% controleerbaar is

Er is groeiend wantrouwen naar de adoptie autoriteiten in de landen van herkomst, omdat onregelmatigheden regelmatig aan het licht komen in de media. In hoeverre valt vanuit Nederland te controleren of een vondeling wel echt wees is of in hoeverre een afstandsmoeder rechtmatig afstand heeft gedaan en onder welke condities. Zit een kind wel echt in een schadelijke situatie zullen adoptiecritici stellen. Een eenduidige definitie van een kloppend dossier ontbreekt. Het is een wereld van verschil of gegevens door culturele verschillen, een fout of door kwaadwillende vervalsing niet kloppen. *Wij zijn van mening dat de positieve effecten van adoptie voor kinderen in schadelijke situaties zwaarder wegen dan een dossier dat niet voor 100% controleerbaar is. Er moet sprake zijn van een inspanningsverplichting voor de overheden en vergunninghouders, maar geen garantie op kloppende dossiers. Daarom is SiG voorstander van een disclaimer bij de geboorteakte.*

Vergroten van controleerbaarheid via afstandsouders

Bij een overgroot deel van de adopties is de afstandsmoeder bekend en doet zij zelf afstand. *Om de controleerbaarheid en menswaardige afstand te vergroten is SiG voorstander dat afstandsmoeders meer de regie in handen krijgen. Zo zouden zij betrokken moeten worden bij de keuze voor de plaatsing van de kinderen.* Dit impliceert een vorm van open-adoptie. *Hier zitten kanttekeningen aan omdat er verwachtingen kunnen ontstaan door zowel de afstandsouders als de adoptieouders.*

Het optimalisatie scenario

SiG kan zich vinden in het optimaliseren van het huidige model waarbij sprake is van een publiek-private samenwerking. Het opstellen van een normenkader zoals door de demissionair staatssecretaris Dijkhoff als maatregel, ziet SiG als toegevoegde waarde voor het verbeteren van de kwaliteit van het adoptieproces en eenduidige uitvoering daarvan.

Namens Stichting Interlandelijk Geadopteerden,
Jurrijn Tack (voorzitter)

Voor toelichting kunt u contact opnemen via: 06-51071982 | jt@geadopteerd.info

³ Tieman W., Verhulst F.C., Van der Ende J., Young Adult International Adoptees' Search for Birth Parents, *Journal of Family Psychology*, 2008, Vol. 22, No. 5, 678–687